

Saltfiskaprisir

Í fyrru grein mini samanbar eg prisir á saltfiski og nevndi lastir, seldar fyri 19-20 kr./kg, meðan aðrir seldu fyri 25-27 kr./kg.

Hetta var um ársskiptið 1986/87, og skal tí ikki samanberast við tøl B.D. nevnr fyri várið 1987, har Fiskasølan hevur selt lastir fyri 23,91 kr./kg og 23,28 kr./kg.

Hetta er kortini ikki um várið, sum B.D. sigur, men í mai mánaða, tá trolaralastir aftur vórðu seldar, og henda tíðarforskiðing hevur týðning, tí tað er her — sum so ofta — at Fiskasølan fær sama ella hægri prisin, tá ið kappingin noyðir hann fram.

Orsøkin, til at eg nevndi 19 kr./kg er, at landsstýrið 6. januar 1987 undir kvotabýtinum av toskinum eystanfyri fekk telex frá stórum reiðaravirki, sum óttaðist, at fiskiskatrolararnir fingi ov stóra kvotu. Hari stóð, at meðalprisirnir frá trimum saltfiskatrolarum var 19,20 kr./kg.

Tá prisurin um hetta mundið var hægri — ja, fyri saltfisk framléiddan á flakavirki í Føroyum omanfyri 30 kr./kg netto í meðal 1 kvartal, segði eg skemtandi, at so loysti seg ikki at lata teim kvotuna.

Sjálvandi var henda samanbering skeiv, tí støðdarbýtið er sum kunnugt øðrvísi, men tað var kortini rætt, at 19 kr./kg var alt ov lítið.

Í jan.-februar 1987 var sáttmáli gjørdur í Italia um trolarafisk. Hesin gav 38 kr./kg cif. omanfyri 22" og 24 kr./kg cif. fyri 12"-16". Kortini beyð Fiskasølan um sama mundið út fyri ávíkavist 35,25 kr./kg cif. og 22,50 kr./kg cif.

Ein partur varð samstundis — av Fiskasøluni — seldur Dan Cod fyri uppaftur 2 kr./kg meira, og gav hetta einum trolara 1 mió. kr. eyka fyri 500 tons.

Nú er ikki vist, at slíkur ófriður á marknaðinum kundi tryggjað, at alt bleiv selt fyri besta pris. Men samanlagt er ikki langt hartil, at øll framleiðslan átti at givið minst eitt tiggjútal av milliónum meira.

Tí átti B.D. ikki at roynt at »dupera« við framskriv- adum tølum. Tær 19 krónurnar eru alment at lesa í roknskapinum hjá áðurnevnda reiðaravirki.

Annars er frágreiðing Birgirs um Dan Cod sera skinklut og sjálmótsigandi:

»Teir keypa fyri góðan pris, hava eina viðgerð — ration ella framleiðslu — og selja aftur við vinningi«, sigur hann.

Men átti hetta ikki at fingið okkum at hugsa um at lurt teim »kunstin« av, heldur enn vælnøgdir at seta okkum upp aftur, tí vit hava selt eitt »rástøff« hampuliga væl til ein »konkurrent«.

Tað átti ikki at verið Dan Cod, ið er álitið, tá annað svikur.

Toska- og hýsuprisurin seinasta vetur

Til tess at mótproga tí, sum eg nevndi um, at vit lógu niðurbundnir út um 1. juli 1987, og tí ikki fingi prisvøkstur, setir B.D. pristalvu upp fyri USA-marknaðin.

Latið okkum hyggja einaferð enn at hesum:

Latið okkum hyggja einaferð enn at hesum:

Hýsa:			Toskur:		
Dato	Blokkur	5 lbs.	Dato	Blokkur	5 lbs.
21/07-86	1,40	1,8444	21/07-86	1,40	1,6200
21/10-86	1,50	2,0224	29/09-86	1,50	1,6200
19/01-87	1,60	2,2013	21/10-86	1,50	1,7725
12/03-87	1,65	2,2013	19/01-87	1,00	1,8134
01/07-87	1,75	2,2013	03/02-87	1,70	1,8134
			23/03-87	1,75	1,8134
			01/07-87	1,85	2,0938

Hesir prisir eru í dollara, sum við árslok var 7,34 kr./\$ og 01.07.87 var væl niðanfyr 7 kr./\$.

Talvan prógvar júst tað, eg havi sagt, tí burtursæð frá smærri justeringum í blokkprisinum hækka prisirnir ikki veruliga fyrr enn 1. juli 1987.

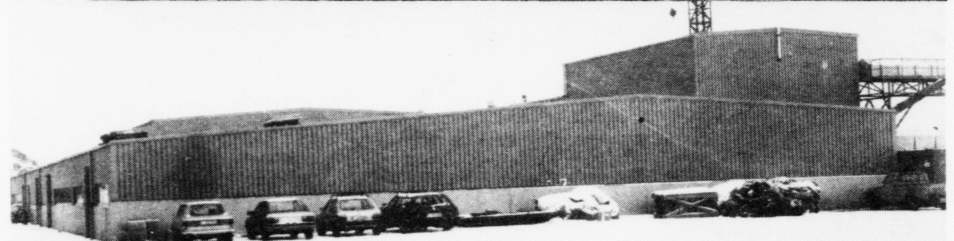
5 lbs. toskur hevur sama pris frá 19/01-87 til 01/07-87, og vit vita, at aðrir fingi henda prisvøkstur munandi fyrr.

Harfyri verði ikki sagt, at Fiskasølan ikki hevur gjørt sitt besta.

Men so langt tíðarskeið uttan prisbroyting gevur vanliga um várið og móti sumri eitt sera hart trýst á stuðulsgrunnarnar.

Eg talaði um ein »tendens«, men B.D. spruttar beinanvegin við tølum, men hann spruttar upp í vinding, sum blæsir aftur í andlitið.

Annars takki eg fyri frágreiðingina um royndirnar at

Høvuðsboðskapur min til vinnuna — skip, virkir og sölur — hevur nú í nøkur ár verið, at tað resta 3-400 mió. kr. í til renting, avdrátt, hýrar, lönir og virðing. Hesar kunnu bert faast til vega, um grundleggjandi broytingar verða framdar í øllum liðum, og kanska serliga söluliðum, sum skal fáa peningin til vega, og sum letur boðini aftureftir igjøgnum skipanina um, hvørjar vørur kunnu geva neyðuga peningin, sigur Atli Dam m.a. í greinini

varðveita ein góðan kunda og góðtaki hana.

Flakavirkið í Nólsoy var eisini nevnt fyri at sýna, at vit kunnu hava fyrinum av eini meiri »liberalari« söluskipan, men eisini har heldur B.D. seg kunna sáa iva um trúverðigheitina hjá Atla Dam við at sleingja eftir hesum, at tað er misvisandi ella einkisigandi.

Nei, tað er sum »tendensur« hvørki einkisigandi ella misvisandi.

Eg gjørdi tað mistakið at tala um »árið«, ið landsstýrið rak virkið. Rætt er, at tað snúði seg um 18 mánaðir.

Men yvirskotið hesa tíð var 2,3 mió. kr., og til ábotur av virkinum, keyp av bakkum, køssum, hurðum, farsmaskinu og øðrum nýtt landskassin 1,2 mió. kr., so nettovirskotið varð 1,1 mió. kr., og er hesin peningur borin landsstýrinum í kekki.

Hinar 1,2 mió. kr. av yvirskotinum í 18 mánaðir ella 800.000 kr./ár, sum eru nýttar til iløgur o.a., høvdu væl rentað lán uppá 5 mió. kr., og meira skuldi flakavirkið í Nólsoy ikki kostað, uttan so at teir fingi munandi stórri ráverunegð.

Kongafiskur

Í firni sínum um kongafiskin ger B.D. seg sekan í eini álvarsligari snúgving av tí, eg havi sagt.

Eg havi ikki sagt, at Fiskasølan kundi gjørt sek í einum kostnaði fyri stuðulsgrunnin upp á 45 mió. kr., men at høvdu virkini fylgt »ráðum« Fiskasøllunnar um bert at framleiða til USA-marknaðin fyri 0,40 oyru/kg vildi útreiðslan verið 45 mió. kr. istaðin fyri 25 milliónir, ella ein munur upp á 20 mió. kr., um støðan stóð við í 1 ár.

Hvat veruliga úrslitið gjørdist, havi eg ikki kannað. Tað má annars tykjast at vera farið lætt um tann beinharða veruleikan, tá ið B.D. talar um fyribils ráð til virkini.

Hvar og igjøgnum hvønn kundu limir, sum framleiddu annað, enn tað Fiskasølan gav »ráð« um, selt

hesa framleiðslu?

Veruleikin er tann, at hesi endurtiknu »ráð« lögdu eitt ógilt trýst á stuðulsgrunnin, sum bert slapst undan, tí Tvøroyrar Flakavirki kundi selja betri um tað mundið.

Tað er møgult, at eg ikki havi fulla greiðu á, hvussu Tvøroyrar Flakavirki fekk undantaksloyvið, og tí blandi »orsøk og fylgju«, men tað stendur fast, at hetta hendi á vári 1986, og undantaksloyvið var givið á sumri sama ár.

Annars kann um kongafisk sigast, at tíðliga í 1985 fingust bert 3,90 DM fyri kg í Tyskland. Tá tók stjórinn á Tvøroyrar Flakavirki sær fyri at røkja henda marknað og fór saman við umboði fyri Føroya Fiskasølu til Týsklands. Hesir fingi so prishækking til 6,90 DM fyri fryst »interleaved« kongafiskaflak. Men hesin prisur var í so høgur, og kom hann nakað seinni í fasta legu um 5,60 DM/kg, sum tó er 50% hægri enn áður.

Betri avreiðingarprós (60 oyru/kg)

At sáa iva um 60 oyru meira pr. kg. til virki, sum vilja arbeiða fyri fast skiftisavlop, er ikki nóg mikið hjá B.D.

Mær er upplýst, at skiftisavlopið, úr hesum fæst, er hægri enn tað av ráfiskagrunninum ásetta, men eins og B.D. hevur síni sambond at verja, hava heimildarmenn minir síni, so latið okkum ikki skifta fleiri orð um hetta, tí tað stutta av tí langa er, at í løtuni selja nakrir bátar eftir hesi skipan, og tað við 60 oyru í fyrimuni.

Laksaavrokningin

Eisini her brúkar B.D. so sterk orð, sum at Atli Dam sigur ósatt.

Eg havi ikki sagt, at »puljan« hjá Fiskasøluni bar tap ið av 2,5 mió. kr. ov nógv útgoldnum, men: »at hampamenn í samtakinum vist tóku rokningina aftur, so hon er óivað »puljað« so ella so«.

Og tá B.D. sigur, at tapið verður borið av rakstrinum, so er tað puljað so ella so, tí raksturinn gjalda allir limir.